

◆ **Constituția României**

◆ **Convenția europeană
a drepturilor omului**

◆ **Carta drepturilor fundamentale
a Uniunii Europene**

◆ **Constituția României**

◆ **Convenția europeană
a drepturilor omului**

◆ **Carta drepturilor
fundamentale a
Uniunii Europene**

Ediția a 19-a actualizată la 18 martie 2024
și îngrijită de Marian Florescu

Editura Rosetti International
București, 2024

Cuprins

Constituția României	15
Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale amendată de Protocele nr. 11, 14 și 15 însoțită de Protocolul adițional și de Protocele nr. 4, 6, 7, 12, 13 și 16	69
◆ Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale	75
◆ Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale	97
◆ Protocolul nr. 4 la Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, recunoscând anumite drepturi și libertăți, altele decât cele care figurează deja în Convenție și în primul Protocol adițional la Convenție	100
◆ Protocolul nr. 6 la Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, privind abolirea pedepsei cu moartea	104
◆ Protocolul nr. 7 la Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale	107
◆ Protocolul nr. 12 la Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale	112
◆ Protocolul nr. 13 la Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale privind abolirea pedepsei cu moartea în toate circumstanțele	115
◆ Protocolul nr. 14 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale cu privire la modificarea sistemului de control al Convenției (<i>extras</i>)	118

◆ Protocolul nr. 15 privind modificarea Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (<i>extras</i>).....	120
◆ Protocolul nr. 16 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.....	123
◆ Legea nr. 172/2022 pentru ratificarea Protocolului nr. 16 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adoptat la Strasbourg la 2 octombrie 2013 și semnat de România la Strasbourg la 14 octombrie 2014.....	128
◆ Legea nr. 173/2022 pentru adoptarea unor măsuri necesare punerii în aplicare a Protocolului nr. 16 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adoptat la Strasbourg la 2 octombrie 2013 și semnat de România la Strasbourg la 14 octombrie 2014	129
Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene	137

Constituția României

Publicată în M. Of. nr. 767 din 31 octombrie 2003

Constituția României din 21 noiembrie 1991 a fost modificată și completată prin Legea de revizuire a Constituției României nr. 429/2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 758 din 29 octombrie 2003, republicată de Consiliul Legislativ, în temeiul art. 152 din Constituție, cu reactualizarea denumirilor și dându-se textelor o nouă numerotare (art. 152 a devenit, în forma republicată, art. 156).

Legea de revizuire a Constituției României nr. 429/2003 a fost aprobată prin referendumul național din 18 - 19 octombrie 2003 și a intrat în vigoare la data de 29 octombrie 2003, data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 758 din 29 octombrie 2003 a Hotărârii Curții Constituționale nr. 3 din 22 octombrie 2003 pentru confirmarea rezultatului referendumului național din 18 - 19 octombrie 2003 privind Legea de revizuire a Constituției României.

Constituția României, în forma inițială, a fost adoptată în ședința Adunării Constituante din 21 noiembrie 1991, a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 233 din 21 noiembrie 1991 și a intrat în vigoare în urma aprobării ei prin referendumul național din 8 decembrie 1991.

CONSTITUȚIA ROMÂNIEI

Titlul I. Principii generale	13
Art. 1. Statul român	
Art. 2. Suveranitatea	
Art. 3. Teritoriul	
Art. 4. Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni	
Art. 5. Cetățenia	
Art. 6. Dreptul la identitate	
Art. 7. Românii din străinătate	
Art. 8. Pluralismul și partidele politice	
Art. 9. Sindicatele, patronatele și asociațiile profesionale	
Art. 10. Relații internaționale	
Art. 11. Dreptul internațional și dreptul intern	
Art. 12. Simboluri naționale	
Art. 13. Limba oficială	
Art. 14. Capitala	
Titlul II. Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale	16
Capitolul I. Dispoziții comune	16
Art. 15. Universalitatea	
Art. 16. Egalitatea în drepturi	
Art. 17. Cetățenii români în străinătate	
Art. 18. Cetățenii străini și apatrizii	
Art. 19. Extradarea și expulzarea	
Art. 20. Tratatelor internaționale privind drepturile omului	
Art. 21. Accesul liber la justiție	
Capitolul II. Drepturile și libertățile fundamentale	18
Art. 22. Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică	
Art. 23. Libertatea individuală	
Art. 24. Dreptul la apărare	
Art. 25. Libera circulație	
Art. 26. Viața intimă, familială și privată	

Art. 27. Inviolabilitatea domiciliului	
Art. 28. Secretul corespondenței	
Art. 29. Libertatea conștiinței	
Art. 30. Libertatea de exprimare	
Art. 31. Dreptul la informație	
Art. 32. Dreptul la învățătură	
Art. 33. Accesul la cultură	
Art. 34. Dreptul la ocrotirea sănătății	
Art. 35. Dreptul la mediu sănătos	
Art. 36. Dreptul de vot	
Art. 37. Dreptul de a fi ales	
Art. 38. Dreptul de a fi ales în Parlamentul European	
Art. 39. Libertatea întrunirilor	
Art. 40. Dreptul de asociere	
Art. 41. Munca și protecția socială a muncii	
Art. 42. Interzicerea muncii forțate	
Art. 43. Dreptul la grevă	
Art. 44. Dreptul de proprietate privată	
Art. 45. Libertatea economică	
Art. 46. Dreptul la moștenire	
Art. 47. Nivelul de trai	
Art. 48. Familia	
Art. 49. Protecția copiilor și a tinerilor	
Art. 50. Protecția persoanelor cu handicap	
Art. 51. Dreptul de petiționare	
Art. 52. Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică	
Art. 53. Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți	
Capitolul III. Îndatoririle fundamentale.....	29
Art. 54. Fidelitatea față de țară	
Art. 55. Apărarea țării	
Art. 56. Contribuții financiare	
Art. 57. Exercițarea drepturilor și a libertăților	
Capitolul IV. Avocatul Poporului	30
Art. 58. Numirea și rolul	
Art. 59. Exercițarea atribuțiilor	

Art. 60. Raportul în fața Parlamentului	
Titlul III. Autoritățile publice	31
Capitolul I. Parlamentul	31
<i>Secțiunea 1. Organizare și funcționare</i>	31
Art. 61. Rolul și structura	
Art. 62. Alegerea Camerelor	
Art. 63. Durata mandatului	
Art. 64. Organizarea internă	
Art. 65. Ședințele Camerelor	
Art. 66. Sesiuni	
Art. 67. Actele juridice și cvorumul legal	
Art. 68. Caracterul public al ședințelor	
<i>Secțiunea a 2-a. Statutul deputaților și al senatorilor</i>	34
Art. 69. Mandatul reprezentativ	
Art. 70. Mandatul deputaților și al senatorilor	
Art. 71. Incompatibilități	
Art. 72. Imunitatea parlamentară	
<i>Secțiunea a 3-a. Legiferarea</i>	35
Art. 73. Categoriile de legi	
Art. 74. Inițiativa legislativă	
Art. 75. Sesizarea Camerelor	
Art. 76. Adoptarea legilor și a hotărârilor	
Art. 77. Promulgarea legii	
Art. 78. Intrarea în vigoare a legii	
Art. 79. Consiliul Legislativ	
Capitolul II. Președintele României	39
Art. 80. Rolul Președintelui	
Art. 81. Alegerea Președintelui	
Art. 82. Validarea mandatului și depunerea jurământului	
Art. 83. Durata mandatului	
Art. 84. Incompatibilități și imunități	
Art. 85. Numirea Guvernului	
Art. 86. Consultarea Guvernului	
Art. 87. Participarea la ședințele Guvernului	
Art. 88. Mesaje	
Art. 89. Dizolvarea Parlamentului	
Art. 90. Referendumul	

Art. 91. Atribuții în domeniul politicii externe	
Art. 92. Atribuții în domeniul apărării	
Art. 93. Măsuri excepționale	
Art. 94. Alte atribuții	
Art. 95. Suspendarea din funcție	
Art. 96. Punerea sub acuzare	
Art. 97. Vacanța funcției	
Art. 98. Interimatul funcției	
Art. 99. Răspunderea președintelui interimar	
Art. 100. Actele Președintelui	
Art. 101. Indemnizația și celelalte drepturi	
Capitolul III. Guvernul.....	45
Art. 102. Rolul și structura	
Art. 103. Investiția	
Art. 104. Jurământul de credință	
Art. 105. Incompatibilități	
Art. 106. Încetarea funcției de membru al Guvernului	
Art. 107. Primul-ministru	
Art. 108. Actele Guvernului	
Art. 109. Răspunderea membrilor Guvernului	
Art. 110. Încetarea mandatului	
Capitolul IV. Raporturile Parlamentului cu Guvernul	48
Art. 111. Informarea Parlamentului	
Art. 112. Întrebări, interpelări și moțiuni simple	
Art. 113. Moțiunea de cenzură	
Art. 114. Angajarea răspunderii Guvernului	
Art. 115. Delegarea legislativă	
Capitolul V. Administrația publică	51
<i>Secțiunea 1. Administrația publică centrală de specialitate</i>	<i>51</i>
Art. 116. Structura	
Art. 117. Înființarea	
Art. 118. Forțele armate	
Art. 119. Consiliul Suprem de Apărare a Țării	
<i>Secțiunea a 2-a. Administrația publică locală</i>	<i>52</i>
Art. 120. Principii de bază	
Art. 121. Autorități comunale și orașenești	

Art. 122. Consiliul județean	
Art. 123. Prefectul	
Capitolul VI. Autoritatea judecătorească	53
<i>Secțiunea 1. Instanțele judecătorești</i>	53
Art. 124. Înfăptuirea justiției	
Art. 125. Statutul judecătorilor	
Art. 126. Instanțele judecătorești	
Art. 127. Caracterul public al dezbaterilor	
Art. 128. Folosirea limbii materne și a interpretului în justiție	
Art. 129. Folosirea căilor de atac	
Art. 130. Poliția instanțelor	
<i>Secțiunea a 2-a. Ministerul Public</i>	55
Art. 131. Rolul Ministerului Public	
Art. 132. Statutul procurorilor	
<i>Secțiunea a 3-a. Consiliul Superior al Magistraturii</i>	56
Art. 133. Rolul și structura	
Art. 134. Atribuții	
Titlul IV. Economia și finanțele publice	57
Art. 135. Economia	
Art. 136. Proprietatea	
Art. 137. Sistemul financiar	
Art. 138. Bugetul public național	
Art. 139. Impozite, taxe și alte contribuții	
Art. 140. Curtea de Conturi	
Art. 141. Consiliul Economic și Social	
Titlul V. Curtea Constituțională	60
Art. 142. Structura	
Art. 143. Condiții pentru numire	
Art. 144. Incompatibilități	
Art. 145. Independența și inamovibilitatea	
Art. 146. Atribuții	
Art. 147. Deciziile Curții Constituționale	
Titlul VI. Integrarea euroatlantică	63
Art. 148. Integrarea în Uniunea Europeană	
Art. 149. Aderarea la Tratatul Atlanticului de Nord	

Titlul VII. Revizuirea Constituției	64
Art. 150. Inițiativa revizuirii	
Art. 151. Procedura de revizuire	
Art. 152. Limitele revizuirii	
Titlul VIII. Dispoziții finale și tranzitorii	65
Art. 153. Intrarea în vigoare	
Art. 154. Conflictul temporal de legi	
Art. 155. Dispoziții tranzitorii	
Art. 156. Republicarea Constituției	

TITLUL I

Principii generale

Art. 1. Statul român

(1) România este stat național, suveran și independent, unitar și indivizibil.

(2) Forma de guvernământ a statului român este republica.

(3) România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.

(4) Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor - legislativă, executivă și judecătorească - în cadrul democrației constituționale.

(5) În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.

Art. 2. Suveranitatea

(1) Suveranitatea națională aparține poporului român, care o exercită prin organele sale reprezentative, constituite prin alegeri libere, periodice și corecte, precum și prin referendum.

(2) Nici un grup și nici o persoană nu pot exercita suveranitatea în nume propriu.

Art. 3. Teritoriul

(1) Teritoriul României este inalienabil.

(2) Frontierele țării sunt consfințite prin lege organică, cu respectarea principiilor și a celorlalte norme general admise ale dreptului internațional.

(3) Teritoriul este organizat, sub aspect administrativ, în comune, orașe și județe. În condițiile legii, unele orașe sunt declarate municipii.

(4) Pe teritoriul statului român nu pot fi strămutate sau colonizate populații străine.

Art. 4. Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni

(1) Statul are ca fundament unitatea poporului român și solidaritatea cetățenilor săi.

(2) România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.

Art. 5. Cetățenia

(1) Cetățenia română se dobândește, se păstrează sau se pierde în condițiile prevăzute de legea organică.

(2) Cetățenia română nu poate fi retrasă aceluia care a dobândit-o prin naștere.

Art. 6. Dreptul la identitate

(1) Statul recunoaște și garantează persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase.

(2) Măsurile de protecție luate de stat pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității persoanelor aparținând minorităților naționale trebuie să fie conforme cu principiile de egalitate și de nediscriminare în raport cu ceilalți cetățeni români.

Art. 7. Românii din străinătate

Statul sprijină întărirea legăturilor cu românii din afara frontierelor țării și acționează pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase, cu respectarea legislației statului ai cărui cetățeni sunt.

Art. 8. Pluralismul și partidele politice

(1) Pluralismul în societatea românească este o condiție și o garanție a democrației constituționale.